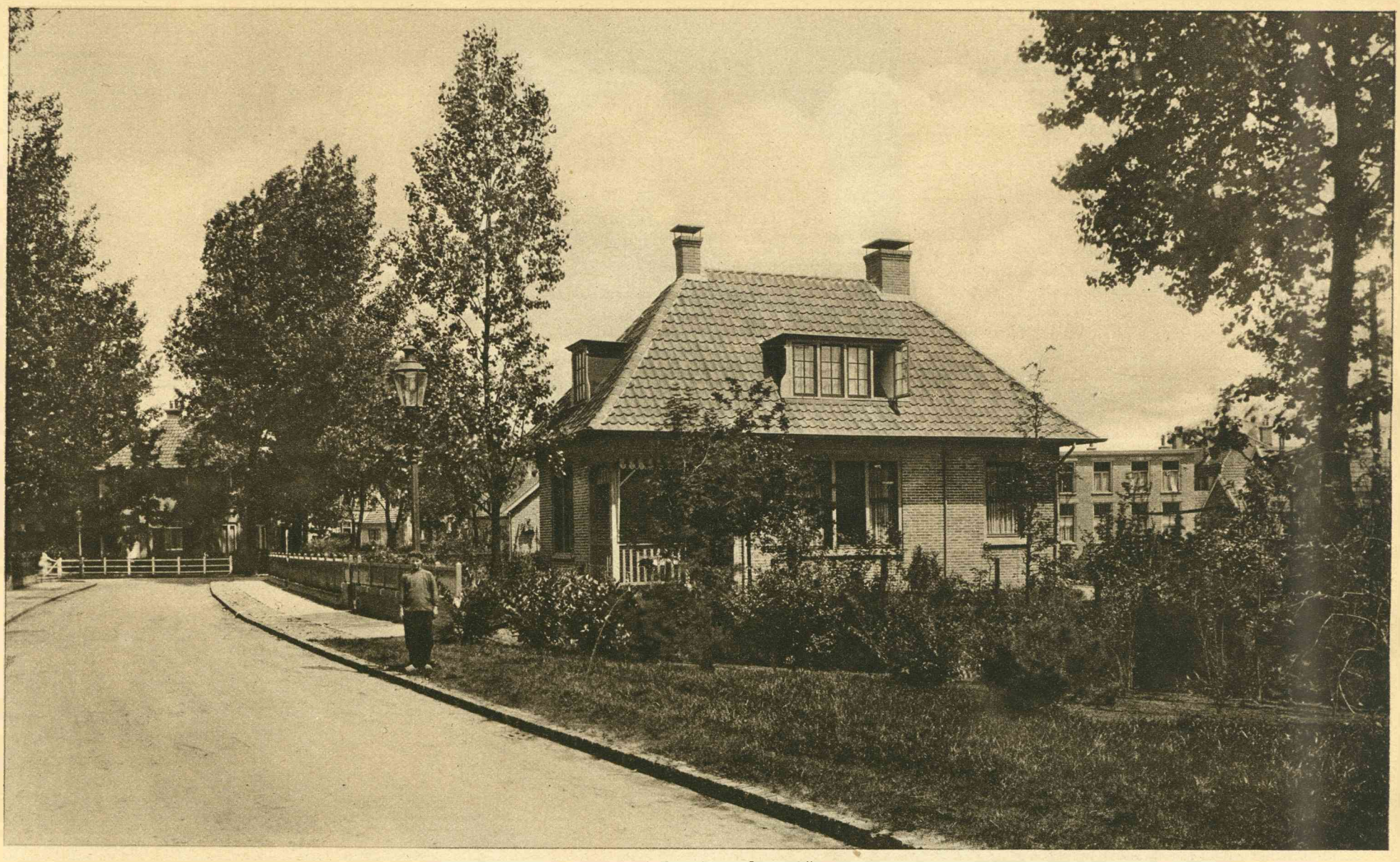
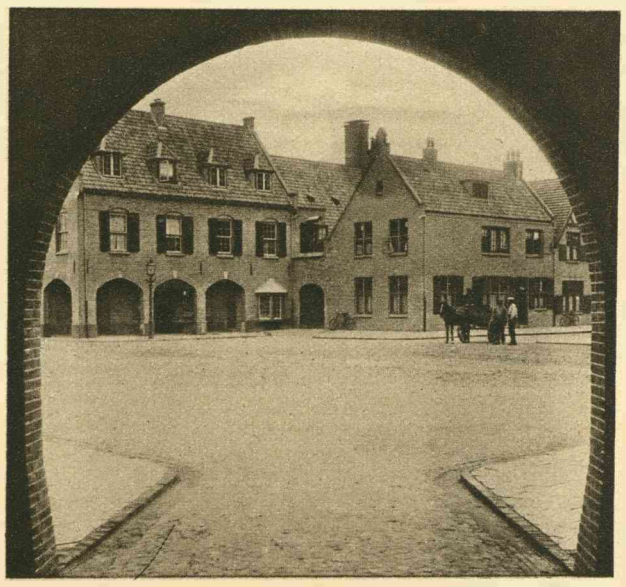

Villa in 't Tuindorp „Lansink".

Over Tuindorpen

Over tuindorpen? In dezen tijd? Terwijl de oorlog alles vernielt, oude noch nieuwe schoonheid ontziet; terwijl alles wat er aan ideëele verlangens is betreffende leven en wonen, ondergeschikt gemaakt wordt aan militair belang; terwijl dorpen worden neergehaald, architectuur bedolven wordt onder brisant-granaten, millioenen menschen dakloos worden en kampeeren in een bosch; terwijl gezinnen blij zijn te leven in wijn-kelders en soldaten zich gelukkig voelen in bom-vrije loopgraven, nu over de illusie van wonen in een vriendelijk tuindorp?...

Het lijkt zonderling, voor enkelen misschien ridicuul, maar toch zijn er punten, die, ondanks dat alles, wijzen op verhoogde belangstelling voor het tuindorp- en tuinstadswijkidée. Niet dat die belangstelling zich uit in het voorbereiden van geweldige plannen, zooals b. v. de drooglegging der Zuiderzee. De aanwijzingen zijn minder vèrstrekkend, nochtans niet zonder belang. Zoo was er op een lezing door den architect Baanders over het door hem aangelegde tuindorp „Heyplaat" groote belangstelling. Zoo is er eenigen tijd geleden een prijsvraag uitgeschreven door de Sociaal-technische Vereeniging van Ingenieurs en Architecten over het ontwerpen van een tuinstadwijk, grenzende aan een groote stad, waarop verscheidene antwoorden inkwamen, bewijs van belangstelling dus van onze architecten in dit onderwerp.

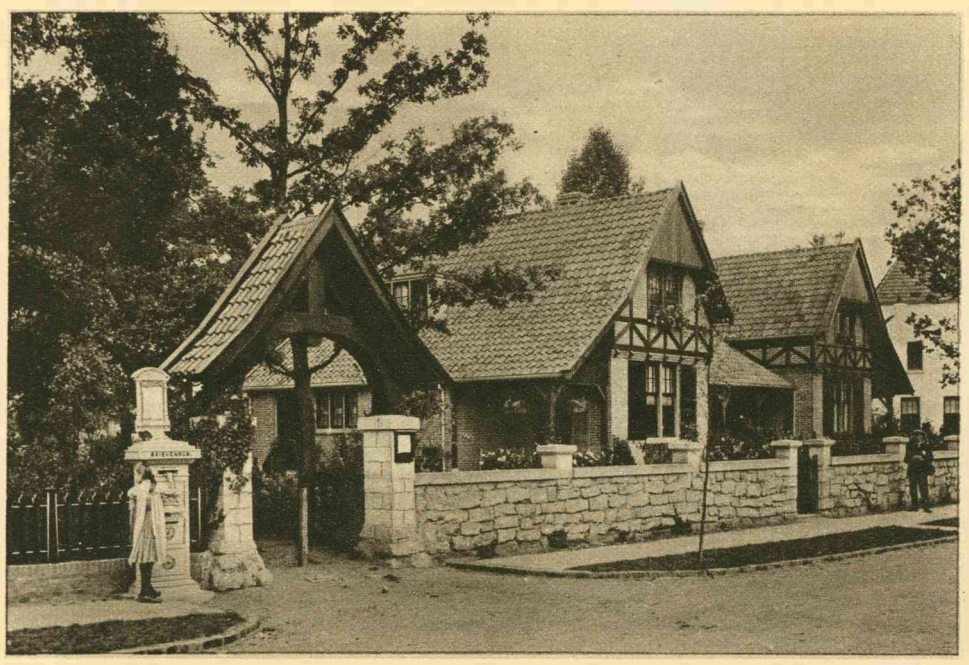
Tuindorp „Lansink" - Doorkykje op het Storkplein.

Zoo is er in het verslag van de commissie door het voortvarende Duitsche bestuur ingesteld tot wederopbouw van verwoeste steden in Oost-Pruisen deze clausule: „Er dient rekening gehouden te worden met de nieuwere bouw-begrippen en woon-eischen *b. v. door de tuin-idee.*"

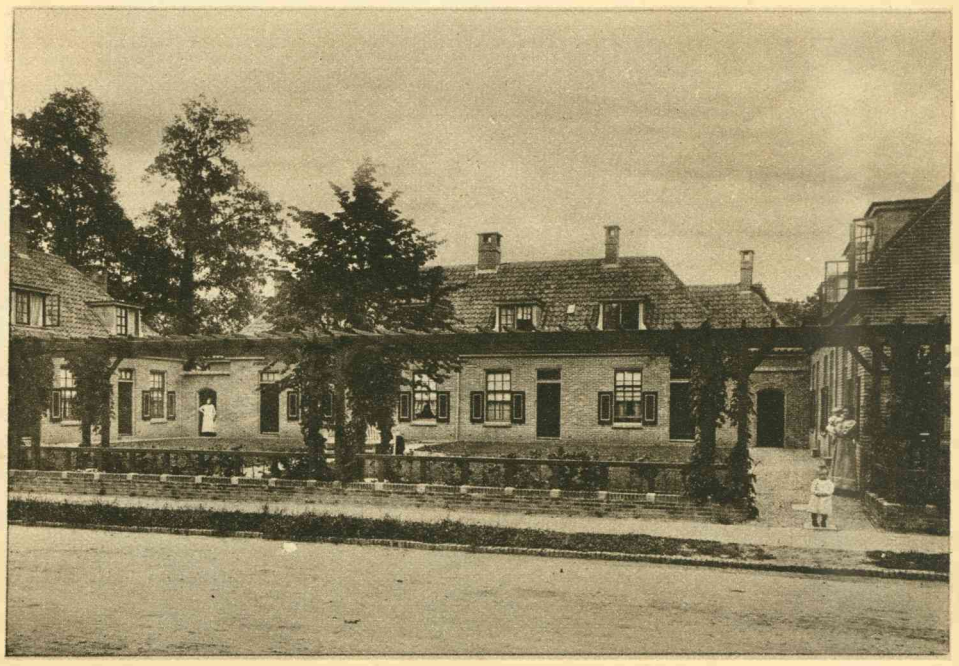
Is het niet aantrekkelijk in een tijdperk van zoowel materieele als moreele verwoesting enkele oogenblikken aandacht te schenken aan een onderwerp dat vermeerdering van levensgeluk van den mensch beoogt?

Het is voornamelijk de ontzaggelijke concentratie der bevolking in de groote steden en een ontvolking van het platteland, die behoefte naar wat meer ruimte, naar beter en vrijer woontoestanden, naar wat meer vriendelijkheid in den huizenbouw, sterker heeft doen spreken. Want die concentratie (A'dam groeide in ¾ eeuw van 200.000 op 600.000; R'dam van 72.000 op 450.000 inwoners!) schiep de „troostelooze lugubere steenwoestijnen, aesthetisch beneden „critiek, constructief verdacht, hygiënisch bedenkelijk, waar„in verdieping op verdieping werd gestapeld en de straat „tot een huurkazerne werd." [1]) Het was de Engelschman E. Howard, die het eerst (in 1898) practische ideeën betreffende tuinsteden publiceerde in zijn boek „To-Morrow", welke ideeën verwezenlijkt werden door de Garden City Association, welke in 1903 de eerste zelfstandige tuinstad Letchworth (nu 8000 inwoners) stichtte. Zelfstandige, schrijven we, want door groote fabrikanten, die zorg voor of belang bij betere woon-omstandigheden hunner arbeiders hadden, waren reeds tuin-kolonies in het leven geroepen, zooals „Port Sunlight" door Lever Brothers, „Bournville" door de fabrikanten van Cadbury's Cacao, de kolonies van Krupp bij Essen e. a. terwijl Hampstead bij Londen, Hellerau bij Dresden, Marienbrunn bij Leipzig genoemd kunnen wor-

1) Uit de inleiding bij het Rapport: over bovengenoemde Prijsvraag.

Tuindorp „Lansink" - C. T.-Storkstraat.

Tuindorp „Lansink" - Arbeiderswoningen.